

Preko džungle do izhodišča

Vstajanje naj bi bilo ob 6. uri, pol ure kasneje pa odhod. *Malo morgen*. Premikali smo se kot polži. Komaj smo se "sestavili" pri zajtrku. Potem se je ulilo. Daddy nam je dovolil, da za čas najhujšega naliva počakamo v šotorih, nato pa je ugotovil, da moramo na pot, če želimo ujeti barko za na sosednje otoke. Tokrat nas je čakalo 2000 m poti le navzdol. Dobro smo čutili noge. In ker je ponoči in preden smo štartali, deževalo, je bila pot spet zelo spolzka. Tu moram poudariti, da so nosači celotno pot prehodili v *flip-flopkah* ali bosih. Jih je bilo užitek gledati, kako obvladajo. Tovor so nosili tako, da so na bambusov tram navezali dve košari, vsako na svojo stran, in se odpravili na pot. Vsa čast jim!

Pot navzdol se je najprej iz skalne spremenila v travnato, potem smo zakoračili v gozd. Prava džungla. Samo da nam ni bilo treba poti utirati z mačeto, ker so to naredile trume ljudi že leta pred nami. So bile pa zoprne korenine, ki so bile še bolj spolzke kot prst. Brez palic bi verjetno še danes hodila dol. Tistih pet ur, ki jih je napovedal Daddy do doline, se je razvleklo na sedem ur in pol.

Vmes so nam nosači skuhalo še zadnje skupno kosilo, spet pogrnjeno in aranžirano, kot da bi prišli v *nobel* gostilno. Zadnji metri poti so potekali po obronku vasi pred Senaro, kjer smo prišli na betonsko cesto, kar nas je končno rešilo spolzkih korenin. A tempa nismo spremenili vse do kombija in do zanimive vasi, kjer so imele hiške prav posebne strehe.

Poslovili smo se od gospoda Saprija in Daddyja ter pohvalili organizacijo. Predvsem hrano, ki je bila res odlična in je je bilo odločno preveč. Hitro smo zasedli mesta v kombiju, ki nas je peljal v uro oddaljeno pristanišče. Med vožnjo nismo dosti govorili. Ne vem, ali smo bili preveč utrujeni, ali smo premišljevali o pravkar opravljeni turi, ali smo bili z mislimi že pri naslednjih dogodivščinah. Kakorkoli. Poslovili smo se z besedami "It was tough, but worth it!"³ ○

³ "Bilo je težko, a vredno truda!"

Moja hoja na Triglav leta 1905

Anton Kocjančič (1884–1962)¹

Ko sem odraščal in sem bil še mlad fant, gibčen in lahek, sem prišel prvič na Triglav. No, saj niti nisem imel namena iti na to pot, prišel sem tja tako rekoč nehote, brez vsakega pripravljanja.

V nedeljo zjutraj so me domači poslali na Pokljuko na gorjansko planino Kranjska dolina po maslo in sir in planšarki sem nesel nekaj soli za živino. Sporočila je, da je nujno, a jaz nisem šel rad. Skušal sem se izgovoriti, naj bi šel kdo drug, brat ali sestra, a zastoj. Naposled sem vzel košarico, bel prt in kos kruha, pa sem šel, če že ni drugače, nedelja pojde itak v izgubo.

Ko sem prišel na planino, sem si mislil, pa stopi še malo po gorah, ko si že tu, pri tem pa mislil na Debelo peč, ki je v bližini. Pustil sem košaro s kruhom v koči pri planšarki in odšel.

Šel sem dalje proti zahodu in prišel na Zajavornik, na Bohinjsko planino, gledal sem in iskal poti ali steze proti Lipanci, pa je stal pred menoj sivi Triglav. Zdelo se mi je, da je takoj za smrečjem Rudnega polja. In sem se brez razmišljanja odločil, da grem nanj. Da ne bom le drugih poslušal, ko so se tako radi menili o Triglavu, ko so vedeli toliko povedati o stolpu na vrhu, o železnih

¹ Po izvirnem zapisu prepisala njegova hči Ivana Pristov, na računalnik spravil Franc Pretnar.

Triglav z Velega polja

Foto: Peter Strgar

panorama veličastnega razgleda, opremljena z ustreznimi pojasnili. Slika je bila še skoraj sveža, dragocenost zares na mestu. No, nisem se zadržal v tesnem prostoru, kmalu sem bil spet zunaj, rad bi bil pretaknil vse naenkrat, čisto sam, da me je skoraj hotela obhajati groza. Kakor da sem zašel v prazno hišo, skoraj sramoval sem se pretikati po nji. Pa vendar sem vrh premeril s koraki in našel tudi mali prostor pod vrhom, Staničevo zavetišče, in odkril tam spominsko knjigo, v katero sem se tudi vpisal. Pa še sem nekajkrat prešel prostor od roba do roba in gledal, ali je še kak vhod sem gor. Med moje čisto veselje se je mešala skrb in kalila moje zadovoljstvo, nisem se mogel prav prepustiti občutkom uživanja. Razgled je bil prebogat, preobširen in prerazličen. Pogled pa mi je vseeno uhajal navzdol proti Bohinju in Karavanakam.

Medtem ko je zahod žarel, je naša stran temnela, deloma pokrita s senco, ker je pogreznjena v triglavsko podnožje. Tehtnica s svetlobo se je nagibala v korist zahoda. Nekako kradoma sem pogledoval na žareči zahod, nad katerim je visela sončna obla in se počasi bližala ostrim čerem in grebenom tirolskih gora. Ubogo malo sonce, če bi se utrgalo in padlo na te kamnite čeri, bi se moralo razbiti. Predstavljal sem si, kakšen tresk bi nastal, kako bi zavreščalo in kako bi se razsuli žareči drobcji po peščevju, a sonce je lezlo počasi, počasi in previdno v nevarnost kakor že toliko in tolikokrat.

Vrnitev do doma

Zdramil sem se. Sonce zahaja in bliža se noč, ti si pa tu sam in tako brez skrbi! Nikjer žive duše. Glej, da prideš iz tega skalovja. Več nisem gledal na zahod, obrnil sem se v nasprotno smer. "Tam je tvoja pot, od tod si prišel." Na tej strani ni bilo žara, tam je sevala medla svetloba, pokrajina kakor na sliki spokojna, a lepa in veličastna. V daljavi gore, vrhovi in holmi, bliže meni na poti pa gozd, ogromna gozdna planota, ki sem jo že enkrat prehodil in pustil za seboj, pokrajina rahlo valovita, a vendar gosto zaraščena kakor medvedji kozuh.

To je Pokljuka, tja glej! Ampak ta Pokljuka leži onstran globokega prepada, prav pod seboj vidim bele peščine proda, ki jih je naplavilo neurje, takoj onstran prodov pa se svet takoj boči in je videti, kakor bi tam ležala ogromna navzgor

klinih, o večnem ledu in kdo ve o čem še. Zakaj pa ne. Dan je bil še dolg in noga je bila lahka. Nisem se oziral več proti Lipanci, obrnil sem se proti Rudnemu polju, kjer sem dohitel večjo skupino gosposkih hribolazcev. Kam? Na Triglav. Šel sem z njimi, a ti ljudje so hodili počasi, kakor na sprehodu. Pustil sem jih zadaj in odhitel navzgor na konec poključke planote, debela so se redčila in vse je postajalo bolj in bolj planinsko. Na levi pod Krascem je ležala bohinjska planina Konjščica.

Štruca masla na poti

Na sredi steze sem naletel na štruco svežega masla. Maščoba se je lepo topila na soncu in se zgubljala v zemljo. Razgrebel sem zmečkano snov in se je najedel, kolikor sem mogel, ostalo pa sem pustil uničenju, saj s tem sploh ni bilo več kaj početi. Ko sem šel dalje, sem naletel na moža, ki je ležal na obrazu s prazno krošnjo na hrbtu in spal. Očividno je bil pijan. Ta torej ni poskrbel za nepričakovano gostijo. Jaz pa sem šel dalje in dalje po namočenih poti. Za časek sem se ustavil na Velem polju. Tisti čas je stala Vodnikova kočica še prav na planini, na dnu kotline. Pred kočjo je stal oskrbnik in tudi ta me je vprašal, kam grem. Svetoval mi je, naj grem čez Kredarico.

Videl je, da nimam nikakega brašna in mi je kot strokovnjak in izkušen človek dal vedeti, česa mi manjka. Pa ga nisem ubogal, hitel sem dalje za rdečimi znaki proti goličavju, po najkrajši poti in potem po grebenu na mali Triglav in dalje. Hoja je bila dejansko precej težavna, ker je bila steza popravljena le na nekaterih mestih. Najbrž je bila zapostavljena spričo bolj upoštevane Kredarice. Pa je šlo, resnega zadržka ni bilo in mislil sem si: če so prišli drugi, zakaj ne bi tudi jaz. Rad bi pa le vedel, kaj se še skriva tam zadaj. In res, kamnita masa pred menoj se je manjšala, greben in steza sta se slednjič iztekla v nekako ravnino, vse strani so se povesele, vidni predmeti so zbežali v daljave, okrog in okrog je vse težilo navzdol. Pred menoj je ostala le mala, rahlo vzbočena ploščad, brez ograje, brez okvira, brez sence, goli gorski vrh. Na sredi je nekoliko vzvišen stal okrogel pločevinast stolp, pritrjen z železnimi vrvmi na obrobne čeri. Dosegel sem cilj.

V stolpu

Vrata stolpa so bila na stežaj odprta, vstopil sem. Troje okroglih stolčkov je čakalo tam utrujenega popotnika. In nepričakovano presenečenje: na steni med okenci je bila naslikana celotna

Na Velem polju
Foto: Peter Strgar

obrnjena čeljust s kamnitim okrušenim zobovjem. So pa to še vedno znatne višine: Strmec, Debela peč, Tosc, ki deloma prekrivajo Pokljuko. Pa sem čez Pokljuko pogledal še tja, v najlepši košček sveta, tja proti Begunščici, Storžiču in kamniškemu Grintavcu. Zagledal sem ob sivem gradu vzhodni del Blejskega jezera, zatem pa še sotočje dveh rek, podkorenjske in bohinjske Save, slednjič pa sem poiskal še domačo vas, mežikajočo med drevjem ...

"Tam te pričakujejo." Stresel sem z glavo in se spustil navzdol po grebenu na Mali Triglav in proti Velemu polju. Ob sedmih sem bil znova pri Vodnikovi koči. Tam sem našel družbo, ki sem jo zjutraj prehitel na Rudnem polju, a tudi zdaj se nisem ustavil pri nji. Tu pa sem napravil napako, pozabil sem iti od kočice navzgor na Tosc in tam čez planino, če sem hotel priti na Pokljuko od zgoraj navzdol. Premotil me je kratek postanek in družčina, da sem se spustil po gladki in zložnejši poti navzdol. Zavedal sem se, da bi moral vprašati koga, če je še kaka steza čez Tosc. Pa ni bilo nikogar. Od nekod iz bližine je bilo čutiti enakomerno mrmranje – v koči so planšarji molili rožni venec. Nisem jih maral motiti. Ej, kakor bo, pa bo!

Iskanje poti v temi

Nočilo se je, na nebu se je prikazovala luna, torej posebne teme ne bo, vendar noč je noč. Pazil sem na markacije. Zdelo se mi je, da bi skoraj morala biti nakazana pot v zaželeni smeri, celo tipal sem skalo, če je tam barvni znak ali samo razpoka v kamnu.

Končno sem se znašel na dnu na bohinjskih rovtih. Vrstile so se svisli in kočice in tamarji, dolina je bila gladka in precej široka in že pokošena. Zatem so se pričeli kozolci in njive, nato pa že polje. Potem sem prišel med hiše, že v bohinjske vasi, Studor, Stara Fužina, Srednja vas. Tu sem naletel na ljudi: fantje so peli na vasi in na kratkem mostiču sem ugledal človeka, ki je stal ob ograji in gledal vodo. Pozdravil sem: "Dober večer." "Bog daj, od kod pa ti?" se je začudil. "S Triglava." "Pa si tujec, ti nisi od tod?" "Gorjanec sem." "Pa si zašel v Bohinj." "Da, sem me je zaneslo." "In kam si namenjen zdaj?" "Nazaj v Gorje seveda." "Pa je noč. Na Bistrici in v Soteski grade železnico, tam je dosti tujih delavcev in bo nevarno ponoči. Pa še do tja imaš dve uri hoda." "Pa čez Pokljuko?" "Veš kaj, tu pri Bercu je še odprto, pravkar so nas odpravili iz gostilne. Tja se zateci." Umesteno nasvet, a kaj, ko sem imel vsega skupaj en sam krajcar v žepu in tega ne bi rad zapravil. Moral bi pravzaprav nazaj na Pokljuko, na planino.

Srečno nazaj

"Kje pa je tu pot na Gorjuše in na Koprivnik?" sem ga še vprašal. Povedal mi je. Takrat je šlo že na polnoč. Spet sem se napotil navzgor, zdaj že nejevoljen sam nase in na svojo trmo, bil sem zaspan in omotičen, naprej me je gnala le še neizbežnost mojega položaja.

Sprva je bila pot precej strma in trda, polagoma pa sem prišel na položnejši svet, na košenice. Iz globine iz Srednje vasi sem slišal, kako je bila ura dve, ko sem nad Podjeljem končno zlezal na neke svisli in obležal v senu. Trudnost in nejevolja in skrb so se prerivali v moji glavi in niti v senu nisem našel pravega pokoja. Zaspal sem pa le. Prebudilo me je glasno govorjenje, bil je že dan. Po stezi čez rovt sta prihajala dva Bohinjca in se pogovarjala. Zlezal sem s svisli in ju počakal. Da gresta na delo k Mrzlemu studencu, sta povedala, pa da naj grem kar z njima, ko imamo isto pot. Pa smo šli in se pogovarjali, kaj je z menoj. Kmalu je spoznal starejši mož. "Pa si nemara lačen, ko nimaš nikake torbe ali kaj podobnega." Snel je nahrbtnik z rame in odrezal od hleba krajec kruha. Nisem se ga dosti branil, čeprav me je bilo nekoliko sram moje zaletavosti. Okrog poldneva sem prišel do svoje košarice, ki me je še vedno čakala prav tam, kjer sem jo pustil v kotu. ○